



ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně JUDr. Marie Žiškové a soudců JUDr. Lenky Kaniové a JUDr. Filipa Dienstbiera v právní věci žalobce: **L. K.**, proti žalovanému: **Vězeňská služba ČR, Věznice Valdice**, se sídlem nám. Míru 55, Valdice, o žalobě proti rozhodnutí ředitele žalovaného ze dne 23. 7. 2013, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 8. 9. 2016, č. j. 31 A 2/2015 – 59,

t a k t o :

- I. Návrh žalobce na ustanovení zástupce **se z a m í t á .**
- II. Kasační stížnost **se z a m í t á .**
- III. Žalobce **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- IV. Žalovanému **se n e p ř i z n á v á** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

I.

Vymezení věci

[1] Žalobce brojí žalobou u Krajského soudu v Hradci Králové proti v záhlaví označenému rozhodnutí. Současně s podáním žaloby požádal žalobce o osvobození od soudních poplatků a o ustanovení zástupce z řad advokátů.

[2] Krajský soud v záhlaví uvedeném usnesení rozhodl tak, že žalobce osvobodil od soudních poplatků a zamítl jeho žádost o ustanovení zástupce z řad advokátů. Soud dospěl

k závěru, že u žalobce není splněna podmínka, že ustanovení zástupce je nezbytně nutné k ochraně jeho práv.

[3] Možnost ustanovení zástupce se vztahuje pouze na ty účastníky, u nichž je to *nezbytně* třeba k ochraně jejich práv. Smyslem úpravy je zdůraznění mimořádnosti tohoto institutu. Všechna podání, která žalobce ve věci podal, jsou podle krajského soudu zcela jasná, konkrétní a vypovídající o tom, že se žalobce v předmětu věci zcela orientuje. Vzhledem k uvedenému dospěl soud k závěru, že v dané věci není nutné použít tohoto mimořádného institutu, neboť žalobce je schopen svá práva hájit sám a není nezbytně třeba k ochraně jeho práv ustanovit zástupce z řad advokátů.

II.

Shrnutí argumentů obsažených v kasační stížnosti

[4] Žalobce (dále jen „stěžovatel“) v kasační stížnosti namítá, že krajskému soudu je známo, že je ve výkonu trestu odnětí svobody. Stěžovatel sice může činit veškeré úkony v soudním řízení, avšak ne takové, u kterých je třeba osobní účast (nahlížení do spisu apod.). Nemůže tedy v řízení naplno hájit svá práva, a to i kdyby se jednalo o jednoduchou věc a stěžovatel měl vysokoškolské právnické vzdělání. Stěžovatel proto navrhl, aby Nejvyšší správní soud výrok o zamítnutí žádosti o ustanovení advokáta obsažený v usnesení krajského soudu zrušil a sám mu advokáta ustanovil.

[5] Stěžovatel zároveň s podanou kasační stížností požádal o ustanovení advokáta pro řízení o kasační stížnosti, neboť toto zastoupení je povinné.

III.

Právní hodnocení Nejvyššího správního soudu

[6] Nejvyšší správní soud nejprve posoudil formální náležitosti kasační stížnosti a konstatoval, že je podána včas, osobou oprávněnou, a jde o rozhodnutí, proti němuž je kasační stížnost přípustná.

[7] Nejvyšší správní soud se nejprve zabýval stěžovatelovu žádostí o ustanovení advokáta pro řízení o kasační stížnosti. Zastoupení advokátem ve smyslu § 105 odst. 2 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“) v nynějším řízení není nutné, s ohledem na jeho specifické okolnosti. Předmětem přezkumu totiž není rozhodnutí krajského soudu o návrhu ve věci samé (o žalobě), či o jiném návrhu, jehož podání je spojeno s poplatkovou povinností [§ 1 písm. a), § 2 odst. 2 písm. b) a § 4 odst. 1 písm. d) zákona č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích] (srov. usnesení rozšířeného senátu ze dne 9. 6. 2015, č. j. 1 As 196/2014 – 19, č. 3271/2015 Sb. NSS, bod 29). Zároveň dle soudu je předmětem řízení o kasační stížnosti natolik jednoduchá otázka, že k ochraně práv stěžovatele není advokáta nezbytně třeba (srov. § 35 odst. 8 s. ř. s.). Proto soud žádost stěžovatele o ustanovení advokáta výrokem I. tohoto rozsudku zamítl.

[8] Stěžovatel v kasační stížnosti uplatňuje důvod odpovídající § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. Tvrzenou nezákonnost spatřuje především v tom, že v důsledku rozhodnutí

krajského soudu o zamítnutí žádosti o ustanovení advokáta zůstanou jeho práva neochráněna. Nemůže totiž osobně vykonávat některé úkony během soudního řízení.

[9] Dle § 35 odst. 8 s. ř. s. může předseda senátu navrhovateli, u něhož jsou předpoklady, aby byl osvobozen od soudních poplatků, a je-li to nezbytně třeba k ochraně jeho práv, na návrh ustanovit usnesením zástupce, jímž může být i advokát. Ze samotného znění tohoto ustanovení je zřejmé, že se jedná o rozhodnutí vydávané na návrh. Účastník řízení je tak povinen podat žádost o ustanovení advokáta, ve které uvede důvody, o které tuto žádost opírá. Soud následně tyto důvody posoudí a rozhodne, zda advokáta ustanoví, či nikoliv.

[10] V projednávané věci stěžovatel společně s podáním žaloby požádal o ustanovení právního zástupce. Žádost odůvodnil slovy „*složitost věci žalobce si žádá o ustanovení zástupce z řad advokátů*“. Krajský soud takto odůvodněnou žádost zamítl s tím, že dle něj si složitost věci advokáta nežadá. Krajský soud mu tak odpověděl na jeho důvody žádosti, kterým nepřisvědčil. Proto žádost zamítl. Tento závěr nyní stěžovatel nijak nenapadá, vůbec se k němu v kasační stížnosti nevyjadřuje. Krajský soud správně žádost zamítl, shledal-li důvod žádosti neopodstatněným. Jestliže stěžovatel chtěl advokáta ustanovit z nyní uváděného důvodu (možnost osobní účasti na řízení), měl tento důvod v žádosti uvést.

[11] O stěžovatelem v kasační stížnosti uváděných důvodech krajský soud vůbec nerozhodoval, neboť je stěžovatel u soudu neuplatnil. Rozhodnutí o zamítnutí žádosti o ustanovení advokáta nicméně není za každé situace definitivní. Soudy při rozhodování o žádosti o ustanovení zástupce musejí posuzovat aktuální situaci žadatele. Je přitom pravdou, že zpravidla není možno žádat o ustanovení zástupce opakovaně, poté co o ní krajský soud rozhodl, neboť rozhodnutím o takové žádosti je založena překážka věci rozhodnuté. Výjimku však představují případy, kdy na straně žadatele dojde ke změně skutečností, jež byly rozhodující z hlediska jeho první žádosti a tudíž i z hlediska zákonných podmínek pro ustanovení zástupce. Změní-li se tedy složitost věci, nebo vyvstane-li nezbytná potřeba osobní účasti stěžovatele na řízení, překážka věci rozhodnuté v takovém případě není založena, a žadatel může o ustanovení zástupce zažádat opakovaně a krajský soud má povinnost o takové nové žádosti, s přihlédnutím k nově tvrzeným skutečnostem, rozhodnout (srov. rozsudek ze dne 12. 5. 2008, č. j. 3 Ads 43/2007 – 150). Takovou nově tvrzenou skutečností může být například i (oproti situaci v době poslední žádosti) vyvstání potřeby stěžovatele, aby se jeho zástupce zúčastnil jednání u soudu.

IV.

Závěr a náklady řízení

[12] Nejvyšší správní soud s ohledem na výše uvedené dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná, a proto ji dle § 110 odst. 1 věty druhé s. ř. s. zamítl. O náhradě nákladů řízení rozhodl Nejvyšší správní soud na základě § 60 odst. 1 ve spojení s § 120 s. ř. s. Žalobce nebyl v řízení o kasační stížnosti úspěšný, a proto nemá právo na náhradu nákladů řízení. Žalovanému v tomto řízení žádné náklady nevznikly, a proto mu soud náhradu nákladů řízení nepřiznal.

P o u ě n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 12. října 2016

JUDr. Marie Žiřková
předsedkyně senátu